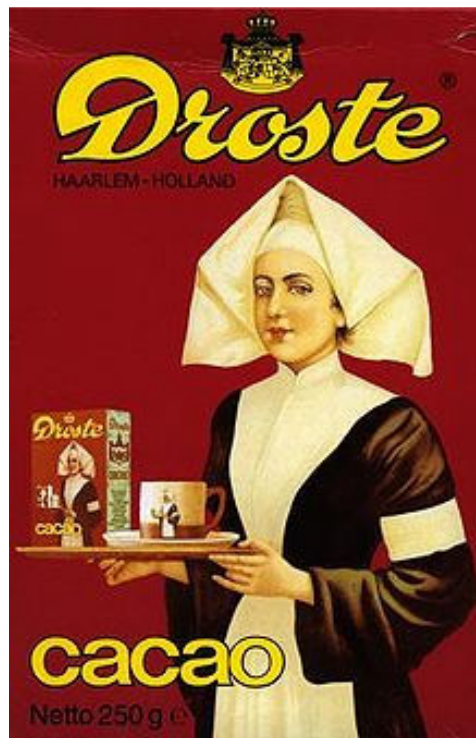

HET DROSTE-EFFECT

Hugo Lambrechts-Augustijns

Het Droste-effect is een visueel effect, waarbij een afbeelding een verkleinde versie van zichzelf bevat. Deze zelfverwijzing heet *'recursie'*. Dit herhaald beeld geeft een illusie van oneindigheid, maar in de praktijk gaat de recursie slechts zover door, als de resolutie van de afbeelding mogelijk maakt. Recursie is het optreden van een constructie als onderdeel van zichzelf. Zulke constructies worden veelvuldig gebruikt in de wiskunde, informatica en in de taalkunde.

In 1863 richtte de Haarlemse banketbakker Gerardus Droste sr. (1836-1923) voor zijn zonen een bedrijfje op voor chocoladepastilles. In 1904 bracht de firma Droste blikken cacao op de markt met het beeld van een verpleegster die op een dienstblad een kop cacao serveert met naast het kopje opnieuw een blik met dezelfde afbeelding. De verpleegster maakt een associatie van cacao met gezondheid. Volgens de Nederlandse journalist Nico Scheepmaker (1930-1990) lanceerde hij einde jaren zeventig de term 'Droste-effect', in de zin van een 'repetierend effect'. Het effect wordt ook gebruikt voor bijvoorbeeld een roman over iemand die een roman schrijft, een postzegel waarop een postzegel staat afgedrukt, een schilderij waarop een schilder staat te schilderen, enzovoort.